

Finland:

Ekoproduktionens utvecklingsalternativ bör begrundas

I Finland har Jord- och skogsbruksministeriet låtit göra en undersökning om ekoproduktionens utvecklingsalternativ. Undersökningen ligger till grund vid planeringen av EU:s miljöstödsperiod för åren 2000 - 2005. Ur statsekonomins synvinkel är alla modeller funktionsdugliga om man så väljer att som jordbrukspolitikens mål för ekoproduktionen sätta 10 % eller 100 %.

I Finland finns nu ekoodling på över 120 000 ha, varav en tredjedel ännu är i omläggningsskedet. Därmed är målet för ekoproduktionen i det nuvarande miljöstödsprogrammet på 120 000 ha uppfyllt.

Tio, tjugofem

eller hundra procent av arealen?

I forskningsrapporten har man redogjort för tre möjliga utvecklingsalternativ för ekoproduktionen, 10, 25 eller 100 %. De ekonomiska och övriga inverkningarna av de olika scenarierna spjälkas upp med kalkyler som visar riktgivande helhetsbilder. Dessutom analyseras kort olika sätt att förverkliga ekostöden.

Det första av de tre utvecklingsalternativen utgår ifrån att stödandet av ekoproduktionen och övriga befrämjande åtgärder skulle behållas ungefär i nuvarande form och på nuvarande nivå, dvs att stödet skulle betalas till odlaren 700 - 1000 FIM/ha. Därmed skulle man under den följande femårsperioden av miljöstödsprogrammet uppnå en areal som skulle utgöra ca 10 % av den totala odlingsarealen. Detta skulle inte förorsaka stora förändringar inom lantbruksproduktionens olika sektorer och inte heller i de regionala strukturerna. Behovet av jordbruksstöd skulle öka med 250 miljo-

ner på årsnivå. En klar risk med detta alternativ är att de producerade mängderna då fortforand inte räcker till åt livsmedelsindustrin eller åt handeln.



Först med tjugofem procent får man miljöeffekter

I det andra utvecklingsalternativet, 25 - procentmodellen, behövs marknadsföring både åt konsumenter och producenter, men forskarna ser det inte som något problem. En fjärdedel av arealen skulle redan garantera intresse från livsmedelsindustrins sida, men skulle också förorsaka en prissänkning på ekoprodukterna. Modellen skulle också förutsätta en utveckling av produktionstekniken, vilket troligtvis ändå inte skulle bli något problem, för en växande areal skulle av sig själv ge en ökad tyngd åt forskning inom området och ge upphov till nya innovationer.

Inte heller i detta alternativ skulle förändringarna i jordbrukets produktionsstruktur vara speciellt stora. Däremot torde man kunna notera en ökning av de positiva miljöeffekterna. Lantbrukets

näringsbelastning till vattendragen skulle minska i någon mån, naturens biologiska mångfald skulle öka, och lantbrukets användning av fossil energi skulle minska. På nationell nivå skulle betydelsen av förändringarna bli ganska små, eftersom en nödvändig övergångstid på tio år skulle möjliggöra en stegvis anpassning.

Konsumenternas beteende avgör Det tredje utvecklingsalternativet, eller hela jordbrukets omläggning till ekoproduktion, förorsakar betydande ändringar både i jordbrukets produktionsstruktur och i konsumtionen av livsmedel. I växtodlingen skulle man allt mer gynna vallen i förverkligandet av växtföljden, vilket i animalieproduktionen skulle gynna nöt som grovfoderförlämare i stället för de enmagade svinen.

Den största förändringen i den regionala produktionsstrukturen skulle innebära att mjölk- och nötköttproduktionen i större utsträckning skulle förskjutas till södra Finland. Detta skulle kräva stora investeringar och därför bli problematiskt.

Förändringarna är av den storleksordningen att de inte skulle kunna förverkligas på kortare tid än 20 år. Förändringar i produktionen skulle också förutsätta förändringar i konsumenternas beteende – konsumtionen av svinkött måste flyttas över till nötkött, om konsumenterna ska äta inhemska produkter. Risken finns alltså att konsumenterna övergår till billigare importlivsmedel.

Omläggningen av hela landets jordbruk till ekoproduktion skulle inte ha speci-

ellt stor inverkan på hela landets och statens ekonomi. Det totala stödbehovet skulle växa med ca 250 miljoner FIM förutsett att ekologiska produkter kan säljas till den inhemska marknaden. Inverkan på handelsbalansen skulle i det fallet vara obetydlig.

Hastigheten avgörande för lönsamheten

Resultaten i rapporten är bedömningar

av experter. De grundar sig på fakta från forskning som samlats in från olika håll och på de slutsatser man dragit på basen av dem. De uppgjorda kalkylerna är till en del känsliga för förändringar i antagna normvärden. Till exempel den antagna hastigheten på den allmänna strukturomvandlingen inverkar betydligt på flera värden i den totala ekonomin. Rapporten har tjänat sitt syfte, om den till politiska beslutsfattare, tjänste-

män, experter med flera kan erbjuda en möjlighet till mångdimensionell utvärdering av olika utvecklingsalternativ för ekoproduktionen. På detta sätt skapar man förutsättningar för sådana jordbruks- och samhällspolitiska lösningar, vilka på lång sikt ger en godtagbar nationell ekostrategi och allmänt godtagbara metoder för att förverkliga den. ■

Ville Vehkasalo

Agricultural Economics Research Institute
Box 3

FIN-00411 Helsingfors

Tel: +358 (0)9 504 471

E-post: ville.vehkasalo@mmm.fi

Tilläggsuppgifter:

Specialforskare Jyrki Aakkula

Tel: +358-(0)9-504 471

E-post: jyrki.aakkula@mmm.fi

Översättning från finska: Bertel Riska

	Konventionell 1997 jämförelse	Nuvarande utveckling 10%	Eko 25 %	Eko-Finland 100%
Åkerareal ha	2460000	2460000	2460000	2460000
Odlad areal ha	1968000	2000000	2050000	2460000
Trädesareal ha	162000	146000	122000	bara del av år
Jordbruk antal	94000	54000	57000	70000
Ekogårdar antal	4500	6000	15000	70000
Arbetskraft pers	117000	68000	72000	88000
<i>Växtodling ha</i>				
Brödsäd	150000	165000	188000	300000
Fodersäd	970000	910000	827000	680000
Vall	690000	760000	860000	1255000
Potatis	35000	39000	45000	55000
Oljeväxter	60000	60000	60000	70000
Sockerbeta	35000	35000	35000	importeras
Ärter	6000	7000	8000	60000
Grönsaker	10500	12000	13000	21000
Bär	7500	8000	10000	15000
Övriga växter	4000	4000	4000	4000
<i>Husdjursproduktion milj kg</i>				
Mjök	2350	2218	2339	2350
Nötkött	97	90	110	150
Svinkött	180	180	167	120
Hönsägg	67	67	60	50
Fjäderfäkött	53	53	53	53
<i>Ekonomi milj FIM</i>				
Total produktion	17226	16846	117127	16291
Kostnader	13600	13464	13260	12912
Lantbruksinkomst	3626	3382	3867	3379
Tilläggsstöd behov	0	244	241	247

Litteratur

Kauko Koikkalainen, Ville Vehkasalo, Hannu Linjakumpu & Jyrki Aakkula 1998. Luomutuotannon kehittämisvaihtoehdot - taustamuistio kansallisen luomustrategian suunnittelun pohjaksi. Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen (MTTL) selvityksiä 6/98. 44 s.

English summary: The future development of organic farming in Finland: Three alternative scenarios for the purposes of agricultural policy-making. Agricultural Economics Research Institute, Working papers 6/98. P. o Box 3, Fin-00411 Helsinki